

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **71843** (13) **U**
(51) МПК
G01N 33/48 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки:	u 2012 01173	(72) Винахідник(и):	Гарюк Григорій Іванович (UA), Кулікова Олена Олександрівна (UA), Зуєтір Самір (UA)
(22) Дата подання заявки:	06.02.2012	(73) Власник(и):	ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ, вул. Корчагінців, 58, м. Харків, 61176, Україна (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель:	25.07.2012		
(46) Публікація відомостей про видачу патенту:	25.07.2012, Бюл.№ 14		

(54) СПОСІБ ДІАГНОСТИКИ СТУПЕНЯ ТЯЖКОСТІ ПЕРЕБІГУ ЗАГОСТРЕННЯ ХРОНІЧНОГО ЛАРИНГІТУ У ОСІБ З ПЕРСИСТУЮЧОЮ ГЕРПЕСВІРУСНОЮ ІНФЕКЦІЄЮ (ВПГ 1,2 ТИП)

(57) Реферат:

Спосіб діагностики ступеня тяжкості перебігу загострення хронічного ларингіту у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією 1, 2 типу включає визначення імунолабораторних показників сироватки крові. Метод імуноферментного аналізу визначають значення гамма-інтерферону, фактор некрозу пухлин, інтерлейкінів ІЛ-1, ІЛ-6 і протизапального ІЛ-4. При підвищенні рівнів усіх визначених цитокінів діагностують тяжкий перебіг загострення хронічного ларингіту, при підвищенні рівня ІЛ-6 сироватки крові більш, ніж у 2 рази на тлі зниження γ -ІФН, ФНП- α і ІЛ-4 діагностують затяжний характер процесу.

UA 71843 U

Корисна модель належить до лабораторної діагностики і може бути використана для оцінки ступеня тяжкості перебігу запальної патології гортані, що виникла у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ГВІ), зокрема вірусу простого герпесу 1, 2 типу (ВПГ 1, 2 типу).

Запальні захворювання верхніх дихальних шляхів (ВДШ) посідають щонайперше місце серед ЛОР-захворювань, а в останні роки встановлена тенденція до зросту їх частоти (за даними різних авторів, від 2,4 до 10,4 % на амбулаторному ЛОР-прийомі) (Чумаков Ф.И. О распространенности и некоторых особенностях хронического гиперпластического ларингита / Ф.И.Чумаков, Г.А. Рогачикова // Вестник оториноларингологии, 2002. - № 2. - С. 31-33).

Велике значення має і запальна патологія гортані, яка призводить до порушення її функції, зокрема, дихальної і голосоутворюючої. Стійкі клінічні прояви порушення функції гортані (дихальної - стенози гортані різного ступеня і голосоутворюючої - афонії і дисфонії) обумовлені багатофакторністю процесів, що впливають на функції цього органу і призводять до переходу у хронічну форму - хронічний ларингіт (ХЛ). Особливо несприятливою формою є хронічний гіперпластичний ларингіт, що розцінюється клініцистами як передракове захворювання.

Доведено, що формуванню хронічного характеру запалення у гортані передують різні патогенні фактори, серед яких найбільш вагомими є професійні шкідливі умови, часті вірусні респіраторні захворювання верхніх дихальних шляхів і імуносупресія різного ґенезу (Самбур М.Б. Характеристика змін імунологічної реактивності у хворих на передракові захворювання верхніх дихальних шляхів / М.Б. Самбур, Д.І. Заболотний, Т.Д. Савченко та ін. // Матеріали XI з'їзду оториноларингологів України. - Судак: ТОВ "Вістка", 2010.- С.361). Доведено, що ХЛ виникає тільки у імуносупресованих осіб, тому визначення найбільш інформативних показників імунного статусу у цих хворих є важливим. Щодо етіологічних чинників, що призводять до загострення ХЛ, то в останні роки у зв'язку з поліпшенням методів вірусологічної діагностики все більшої чинності набувають не тільки респіраторні, а і герпесвіруси, питома вага яких в патогенезі не тільки загострення запального процесу, а і у формуванні імуносупресії загальновідома.

Герпесвірусні інфекції (ГВІ) широко розповсюджені у світі і мають тенденцію до швидкого зростання (Хахалин Н.Н. Герпесвирусные ифекции в амбулаторной практике / Н.Н. Хахалин // Инфекции и антимикробная терапия, 2000. - Т. 2. - № 2. - С. 1-9). У більшості випадків первинне інфікування проходить повітряно-крапельним шляхом. Важливим для герпесвірусів є те, що після первинного інфікування у дитячому віці, людина стає постійним носієм ГВІ, яка може персистувати і активуватися після різних екзо- і ендогених провокуючих факторів. Біологічні властивості ГВІ впливають на перебіг багатьох захворювань людини через їх вплив на індивідуальні особливості імунної відповіді людини. При зниженій імунореактивності організму герпесвіруси частіше являють собою віруси-опортуністи, що призводять до більш важкого, нетипового перебігу основного захворювання (Долгих Т.И. Актуальные оппортунистические инфекции (вопросы эпидемиологии, иммунологии, лабораторной диагностики и профилактики: автореф.дисс. на соискание научной степени д-ра мед.наук: спец. 14.00.38 "Иммунология" / Т.И. Долгих. - Омск: Омская мед. академия, 2000. - 34 с.).

Встановлення ступеня активності запального процесу у гортані з погрозою виникнення ускладнень або загроза малігнізації процесу має величезне значення для своєчасного призначення етіологічної терапії і імуномодельючих засобів для запобігання затяжного характеру запального процесу і переходу його у хронічну рецидивуючу форму.

Найбільш близьким та вибраним за прототип є спосіб прогнозування частоти рецидивів інфекційних захворювань дихальних шляхів і стійкість оздоровлення у дошкільників (Патент РФ № 2169923, 2001р., G01N 33/5)], який можливо використовувати для діагностики ступеня тяжкості перебігу загострення хронічного ларингіту, шляхом оцінки імунолабораторних показників і визначення наявності умовно патогенної мікрофлори в калі, лейкоцитарній формулі крові, рівня імуноглобулінів А, М, G, бактерицидної функції нейтрофілів у периферичній крові за допомогою НСТ-тесту і фагоцитарної активності нейтрофілів.

Недоліком способу є низька практично-прогностична значимість, громіздкість розрахунків, а також відсутність даних про врахування впливу можливої супутньої патології, а саме персистуючої герпесвірусної інфекції.

В основу корисної моделі поставлено задачу удосконалення способу діагностики ступеня тяжкості перебігу загострення ХЛ у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ГВІ) (ВПГ 1, 2 тип), в якому за рахунок зміни досліджуваних показників, досягається визначення інформативних критеріїв тяжкості перебігу загострення ХЛ у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ГВІ), ВПГ 1, 2 типу, що дає можливість диференційного призначення терапії різним групам хворих, з загостренням ХЛ у залежності від лабораторних показників (цитокінів), що призводить до підвищення ефективності лікування і запобігає частому

рецидуванню ХЛ і переходу його у більш небезпечну гіперпластичну форму. При цьому також скорочується термін перебування хворого у лікарні.

Поставлена задача вирішується у способі діагностики ступеня тяжкості перебігу загострення ХЛ у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ВПГ 1, 2 тип), який включає визначення імунологічних показників сироватки крові, згідно з корисною моделлю, методом імунферментного аналізу визначають значення гамма-інтерферону (γ -ІФН), фактору некрозу пухлин (ФНП- α), інтерлейкінів ІЛ-1, ІЛ-6 і протизапального ІЛ-4, при підвищенні рівнів усіх визначених цитокінів діагностують тяжкий перебіг загострення хронічного ларингіту, при підвищенні рівня ІЛ-6 сироватки крові більш, ніж у 2 рази на тлі зниження γ -ІФН, ФНП- α і ІЛ-4 діагностують затяжний характер процесу.

В останні роки вивчення порушень імунітету неможливе без визначення факторів міжклітинної кооперації імунної системи, зокрема "цитокінової мережі". Нами були досліджені різні групи хворих, що відрізнялися клінічним перебігом (хронічний ларингіт з персистенцією ГВІ і без неї). Нетиповий перебіг ХЛ (більш важкий або часто рецидивуючий) мав місце у хворих з встановленою персистенцією ГВІ. Саме у цих хворих мав місце достовірний розбіг вмісту рівня цитокінів сироватки крові. Це дозволило вибрати ці дані як критерії для оцінки тяжкості перебігу загострення хронічного ларингіту у хворих з персистенцією ГВІ або без неї.

Інтерлейкіни - це протеїни, вироблені активованими клітинами імунної системи, що не мають специфічності у відношенні до антигенів і є медіаторами міжклітинної комунікації при імунній відповіді, гемопоезі, запаленні, а також у міжклітинних взаємозв'язках. Досягнення сучасної імунології довели, що дисрегуляція цитокінової системи є невід'ємною складовою частиною усіх аутоімунних і запальних процесів. Спосіб, що заявляється, здійснюють таким чином.

Методом імунферментного аналізу (ІФА) з використанням тест-систем "Вектор-Бест" Новосибірськ, "ProCep" Санкт-Петербург в сироватці крові визначають рівень значення γ -ІФН, фактора некрозу пухлин (ФНП- α), ІЛ-1, ІЛ-6 і протизапального ІЛ-4. Тестування здійснюють на спектрофотометрі: визначають кількісні показники оптичної щільності (ОЩ) на хвилі 492 нм і 450 нм з урахуванням показників контрольних зразків (позитивного і негативного). Персистенцію ГВІ у цих же хворих ми встановлювали імунферментним дослідженням крові на наявність специфічних антигерпетичних IgM і IgG до вірусу простого герпесу 1-го і 2-го типів.

При підвищенні рівнів усіх визначених цитокінів діагностують тяжкий перебіг загострення хронічного ларингіту, при підвищенні рівня ІЛ-6 сироватки крові більш, ніж у 2 рази на тлі зниження γ -ІФН, ФНП- α і ІЛ-4 діагностують затяжний характер процесу.

Якщо рівень цитокінів не перевищує рівень цих показників у здорових осіб, захворювання не має тенденції до генералізації і хворі потребують стандартної схеми лікування ларингіту.

Якщо має місце підвищення усіх вищезгаданих інтерлейкінів, реакція імунної системи гіперергічна і потребує включення до комплексу лікування парентерального введення кортикостероїдів для запобігання виникнення ускладнень.

Особливо небезпечний тяжкий перебіг захворювання має у хворих з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ГВІ) ВПГ 1, 2 типу, у яких встановлений високий рівень ІЛ-6 у 2 і більше разів на тлі зниженого рівня γ -ІФН і ФНП: це дуже несприятлива ситуація, що сприяє частому рецидуванню процесу або формуванню гіперпластичної форми ХЛ.

Під нашим спостереженням знаходилось 68 хворих із ХЛ у віці від 25 до 58 років, що знаходилися у 2009-2010 р.р. на стаціонарному лікуванні у МКЛ № 30, м. Харкова.

ЛОР-діагноз обстежених хворих встановлювався на підставі класичного ЛОР-огляду з включенням ларингостробоскопії, бактеріологічного, цитологічного дослідження мазків з найбільш уражених ділянок гортані. Усім хворим зроблені клінічні аналізи крові і сечі.

Контрольну групу ставили 20 здорових осіб у віці від 29 до 49 років (що не мали хронічних захворювань і рецидивуючої герпесвірусної інфекції у анамнезі). Діагноз персистуючої герпесвірусної інфекції також встановлювали імунферментним дослідженням крові з використанням тест-систем НПК "Діапроф-Мед" "DIA-HSV 1/2 Ig M" и "DIA-HSV 1/2 Ig G" до специфічних антигерпесвірусних Ig M і Ig G. Тестування також робили на спектрофотометрі АИФ Ц-01С (Росія). Специфічні антигерпесвірусні Ig M виявлені у 18 хворих на ХЛ. Саме у цих хворих мав місце дисбаланс системи інтерлейкінів, де мало підвищенні рівня ІЛ-6 сироватки крові. Особливої уваги, на наш погляд, заслуговує достеменно підвищений рівень ІЛ-6 у хворих на ХЛ з персистуючою герпесвірусною інфекцією ВПГ 1, 2 типів більш, ніж у 2 рази на тлі зниження γ -ІФН, ФНП- α і ІЛ-4.

Таким чином, запропонований спосіб діагностики ступеня тяжкості перебігу загострення хронічного ларингіту у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією, зокрема вірусу простого герпесу (ВПГ 1, 2 типу), дозволяє визначити інформативні критерії тяжкості перебігу загострення ХЛ у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ГВІ), ВПГ 1, 2 типу, що дає

можливість диференційного призначення терапії різним групам хворих, з загостренням ХЛ у залежності від лабораторних показників (цитокінів), що призводить до підвищення ефективності лікування і запобігає частому рецидуванню ХЛ і переходу його у більш небезпечну гіперпластичну форму.

5

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб діагностики ступеня тяжкості перебігу загострення хронічного ларингіту у осіб з персистуючою герпесвірусною інфекцією (ВПГ 1, 2 тип), який включає визначення імунолабораторних показників сироватки крові, який **відрізняється** тим, що методом імуноферментного аналізу визначають значення гамма-інтерферону (γ -ІФН), фактора некрозу пухлин (ФНП- α), інтерлейкінів ІЛ-1, ІЛ-6 і протизапального ІЛ-4, при підвищенні рівнів усіх визначених цитокінів діагностують тяжкий перебіг загострення хронічного ларингіту, при підвищенні рівня ІЛ-6 сироватки крові більш, ніж у 2 рази на тлі зниження γ -ІФН, ФНП- α і ІЛ-4 діагностують затяжний характер процесу.

10

15

Комп'ютерна верстка М. Мацело

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601